

Frågor på boken Den nya och omedelbara ekonomin – ett Internet-perspektiv av Gunnar Eliasson

1. Vad menas med "den nygamla ekonomin"?

Den nya ekonomin förknippas med IT och handlar om ny teknologi och företagande på ny nivå. Annat som förknippas är samhället, kompetens, konkurrens samt politik. Den nya ekonomin har framförallt lett till att stora industriföretag har fått strukturera om sig så att de passar det nya. Även etableringen av nya företag och utslagning av gamla är något som den nya ekonomin representerar.

Det är långt ifrån många länder som har lyckats genomföra överföringen till den nya ekonomi. De saknar bland annat den mottagarkompetens. För att en ny ekonomi ska etableras måste det till nya tankebanor som introduceras i industrier.

Enligt Eliasson har det alltid funnits en ny ekonomi efter ekonomi förnyas hela tiden. Därför blir det en nygamal ekonomi. Den nygamla ekonomin innebär framförallt till en början att ny teknologi integreras med det gamla industritänket. Den gamla svenska policymodellen är något som representerar den gamla ekonomin. Modellen innebär att arbetskraft kunde tas direkt från jordbruket och för att sedan börja arbeta på ett lager utan någon större utbildning. Detta ledde till orättvis behandling av arbetaren och därför skapades en fackförening som skulle skydda arbetaren mot orättvisa.

Eftersom den nygamla ekonomin integreras med det gamla industritänket kommer den gamla produktion att ligga i de nya mindre företagen. Det trygga arbetet på lagret är borta och det öppnar för osäker marknad. Det är här som individen för fokus och efterfrågas utefter den kompetens som individen får genom utbildning. Men med en utbildning klarar sig individen relativt bra i denna säkra marknad.

Den nygamla ekonomi påverkar inte enbart industrier utan även samhällets institutioner. Samhället institutioner lever kvar i det gamla tänket och för att de ska fungera i den nya ekonomi måste det ske en omvandling. Det var detta gamla tänket som gjorde att industrier inte kunde utveckla till den produktionseffektivitet som de hade velat.

Jag skulle vilja säga att supply chain och outsourcing är ord som representerar den nygamla ekonomin. Detta grundar jag på att nya företag har tagit industrier till en ny nivå genom att sammanfogande av industrier på ett effektivt sätt för att öka produktionen och minska kostnaderna. Detta leder till att allt mer kunskap efterfrågas på arbetsmarknaden och som litteraturen visar så är detta en del av den nygamla ekonomin där kompetens är viktigt vid utveckling.

2. Vilken roll har kunderna i den digitala och omedelbara ekonomin?

Kunderna har allt större roll när det gäller den nya ekonomin. De har mer att säga till om och bestämmer efterfrågan på produkter/tjänster. Kunder har idag också möjligheter som t ex delta i produktutvecklingen. Det ska dock poängteras att de inte deltar i själva processen utan är med mer allmänt genom att önska på produkten. Det handlar om att företag tar reda på information om kunden och vilken tillgång av kunskap som kunden har.

Jonna Tärneberg

För att ett företag ska kunna vara framgångsrikt måste det fokusera på vad kunder vill ha och är villiga att betala för. Kundernas behov och efterfrågan på olika produkter får stor betydelse för att ett företag ska gå med vinst. Idag kan jag se att allt fler kunder kräver betydligt mer än vad de gjorde för några år sedan. De kräver att en produkt ska fungera och vara utav bra kvalitet. Framförallt efterfrågar de produkter som ännu inte finns. En annan del idag är att många kunder vill ha allt fler produkter gratis. Men det är inte enbart kunden som kräver utan företagen kräver också att kunderna kan göra mera informerade och förnuftiga val när det gäller val mellan produkter.

Till exempel tjänsten Spotify, som låter sina kunder lyssna på strömmad musik, efterfrågas allt mer musik och nya funktioner rent tekniskt. Det jag funderar på nu är hur Spotify ska kunna gå med vinst då de inte har tillräckligt betalande kunder. Jag själv har ännu inte funnit någon mening i att uppgradera från gratis till att betala. De skulle behöva göra mycket mer än att erbjuda bättre kvalitet på musik och ingen reklam. Dock har de lyckats fånga mitt intresse i och med att man ska kunna lyssna på musik även offline, vilket gör att man blir mindre beroende av att ha internetuppkoppling.

Spotify's kunder stämmer in på det som skrivs i kurslitteraturen om att fler efterfrågar bredare sortiment och variationer. Det är här som jag tror att de befinner sig nu. De försöker ta fram så mycket som möjligt för att tillfredsställa de avancerade kunderna.

Följande citat tycker jag är något som Spotify borde eftersträva för att kunna gå med vinst.

”Det är kundernas kompetens att uppskatta kvalitet, och företagens kompetens att producera kvalitet som sätter gränserna för ekonomisk utveckling”

När det gäller att skapa olika varianter på samma produkt kostar det mera, men dagens teknik har gjort det betydligt billigare. Det är bara att titta på detaljhandeln där det massproduceras mängder utav produkter tack vare den nya tekniken och framför allt globaliseringen.

Något som dock förvånade mig när jag läste en artikel från internetworld om vilket publiceringssystem som är populärast i Sverige, var att fler företag betalar för en system än väljer gratisalternativen. Jag trodde att många skulle ha valt gratis eftersom de har utvecklats åt det bättre och det finns möjlighet till support. Men jag tror detta grundar sig i att företagen som betalar för systemen vill ha en relation med de som producerar. En del vill ha en bra produkt istället för att arbeta fram en baserat på gratisalternativ. Det bottnar nog också i att många har tankar som kostar det så är det bra plus att man litar mera på produktens kvalitet.

En annan del som tas upp i kurslitteraturen är att företagen väljer att rikta sin utveckling av nya produkter till den rika delen av världen för att se om det är något som de rika kunder kan tänkas betala för. Om det går igenom så väljer företaget att massproducera varan och det ger med tiden en billigare produkt och produkten blir en standard för de flesta. Detta gör att företagen kan förutspå vad som kommer dominera i framtiden i produktväg.

Detta kan vi se idag i produkter som datorer och tv-apparater. Datorer, särskilt PC, har sjunkit betydligt i pris och nu kan fattiga länder som Afrika inhandla datorer.

Ett exempel från min egna erfarenhet är:

Jag hyrköpte en laptop runt 2004 som skulle kosta 20 000 i kontantpris ute på marknaden. Den ansågs då vara en kraftfull dator som klarade av mycket. Jag köpte en laptop igen för bara några månader sen och här kan man tala om förbättring. Min nya laptop går snabbare och är betydligt

Jonna Tärneberg

bättre i nästan allt än vad min gamla laptop är. Denna datorn koster jag få för under 5000. Det är skrämmande över vad jag fick betala för min laptop 2004 och min nuvarande. Men det bevisar att det har blivit billigare att tillverka datorer med kvalitet.

3. På vilket sätt hejdar samhällets institutioner det sociala kapitalets ekonomiska effektivitet?

Institutioner har svårt att se hur lönsamt det kan vara att investera i nya idéer och ny teknik för att effektivisera t ex produktioner. Eftersom tekniken ändras snabbt så ändras även det sociala och detta ses som en förödelse effekt för samhället. Samhället har inte längre råd att driva sina institutioner.

Folket är beroende av att samhället fungerar annars faller demokratin som det sociala kapitalet är grunden till. Detta kräver dock att människor kan lita på varandra. Det är där som det sociala kapitalet har sin grund.

De gamla industrierna levde länge kvar och det tog tid innan industrierna tog till sig den nya ekonomi. Kurslitteraturen tar upp avvecklingen av skråväsendets som exempel på hur den nya teknologin öppnade upp för effektiv utveckling av produkter.

Skråväsendet skulle vara till hjälp för hantverkare och sköta marknad så att mindre konkurrens uppstod. Detta var något som stoppade chansen för en individ att kunna etablera sig själv på marknaden. När skråväsendet upplöste var det fritt fram för hantverkare att starta eget.

Idag lever detta kvar och samhället har problem med att kontrollera marknaden. Men för att överleva idag måste det ske en förändring i samhället. Förändringen kommer inte ske snabbt eftersom institutionerna lever kvar i det gamla tänket som hindrar förnyelse. Det gamla är t ex stora företag som tvingar folket att arbeta. Till exempel är arbetsmarknaden fortfarande kvar i att man ska ha ett heltidsjobb som en försäkring på att man klarar av att leva. Det finns visserligen idag företag som har tillämpat sättet att anställa konsulter men jag anser att dessa har inte funnit sin potentiell än eftersom de fortfarande låser en individ vid ett konsultföretag och gör att man inte kan söka jobb hos ett annat konsultföretag. Man blir fortfarande låst.

Dagens människor har mycket litet att säga till om när det gäller de monopolstyrda sektorerna t ex utbildning och arbetsmarknad. Detta leder till att folket blir missnöjt och samhället kan inte utvecklas om inte sektorerna uppdaterar sina institutioner. Som litteraturen skriver så finns det inte mycket nytt tänkande i de sektioner som styrs av monopol. Det är ungefär som mitt exempel på att man inte kan köpa en laptop utan Microsofts operativsystem. Eftersom Microsoft vill dominera alla sorters medier så tvingar de oss kunder att välja deras produkter. Det betyder att vi inte får lika mycket att säga till om när det gäller t ex PC-tillverkningen. Google är också ett exempel men de går inte ut lika hårt som Microsoft gör när det gäller att vara med överallt.

Som i den tidigare frågan så har kunder (folket) en stor betydelse för den nya ekonomin när det gäller marknad och produkter. I den nya ekonomin erbjuds kunderna att vara med att utveckla nya produkter.

4. Hur ser framväxten ut av en internetbaserad underhållnings- och mediaindustri ut?

I och med den nya teknologin kan vi producera produkter lönsamt och billigare. Dessutom kommer produkterna utvecklas mer i funktionalitet och kvalitet. I samband med den nya teknologin kommer även nya produkter produceras. När det gäller underhållnings- och mediaindustrin är det ny lättare att hitta lönsamma produkter. Här kan vi att variation och efterfrågan av produkter har stor betydelse för en industri.

Eliasson delar upp industrin i följande:

- Innehållsproducenter
- Tjänsteproducenter
- Distributörer
- Teknologiföretag

Alla har en viktig del i att få marknaden för underhållning och media att fungera. De överskuggar även varandra vilket gör att gränserna för de områden som de specialiserar sig på suddas ut.

Framväxten har sin början runt 1980-talet när datorn blev allt mer tillgänglig. Då var det främst fokus på kabel TV som gjorde det möjligt att se kanaler från andra länder i världen. När Internet gjorde sitt intåg (sent 1990-tal) fick underhållnings- och mediaindustrin ett stort genomslag. Internet har gjort det möjligt med digital TV och på senare tid även strömmande filmer.

TV → Film → Internet

Vid år 2000 tog framväxten ett stopp i och med Internetbubblan med dotcom-företag. Affärer på Internet blev det stora som skulle leda till guld och gröna skogar. Från Wikipedia kan man läsa hur den affärslogik såg ut. Följande var ståndpunkter:

- En affärsidé skulle förverkligas så snabb som möjligt
- Att överinvestera i teknisk kapacitet
- Att skapa en plattform för tillväxt från början
- Att skaffa sig en stor databas med kundinformation

Det som hände var att tillslut fanns det för många företag som inte var lönsamma. Detta gjorde att företagen gick i konkurs och världens ekonomi sjönk. Efter denna svåra IT-bubblan valde många att vänta med att investera i media. Detta har med tiden gått uppåt, men man ska inte dra förhastade slutsatser. Trots teknikens framfart måste företag fokusera på att se var kunderna finns och skapa en lönsam affärsidé. Idag får många mediaföretag sina intäkter från reklam. Exempel på detta är det tidiga nämnda Spotify. Ett annat exempel är de tv-kanaler som lanserar att man kan se tv-avsnitt på deras hemsida. Reklamen finns fortfarande där och det är nog något som jag inte kommer förändras.

De etablerade företag började redan fundera på nästa teknikunder. Något som resulterade i det mobila bredbandet. Fler och fler tror att mobila bredband kommer vara framtiden. Det är bara att titta på hur snabbt de utvecklar så att hastigheten på de mobila bredbanden ska öka.

Den senaste tiden tror allt fler på att Internet kommer vara huvudpunkten för underhållnings- och

Jonna Tärneberg

mediaindustrin. Historiskt sätt var det AOL (USA) och telekomföretagen (Europa) ledde till det kommersiella Internet som vi ser idag. Det finns betydligt fler kommersiella webbsidor än privata. Jag tror också på att Internet kommer vara navet i hjulet för mediaindustrin eftersom öppnar upp många nya funktioner. För att tv, film och radio ska överleva idag måste de investera i Internet för att nå sina kunder.

”Access är dock nyckeln till framgång”

Detta var något som företag förstod tidigt när Internet kom och de har snabbt arbetat fram olika verktyg som kan användas för publicering. Det som används mest som verktyg är Adobes programvaror, t ex Photoshop och Dreamweaver. Enligt kurslitteraturen var det i USA som AOL och i Europa, telekomföretagen, som ledde till den kommersiella utvecklingen av Internet.

Jag själv tittar allt mindre på TV och använder istället kanalernas mediaspelare på deras hemsida för att titta på olika avsnitt. Filmer är dock något som jag inte har kunnat ta till mig men det är ändå intressant att se hur t ex tjänsten Voobler kunnat börja strömma filmer från stora filmbolag. Något som också är vanligt är On Deman, vilket betyder att individen själv kan bestämma när han/hon vill se en film eller tv-avsnitt.

Det nyaste på marknaden är de trådlösa elektroniska läsböckerna som t ex Amazons Kindle. Det pågår just nu en debatt om det verkligen gynnar författarna eller inte. Många hävdar att det skulle minska försäljningen av böcker. Jag själv har svårt att tro att vanliga pappersböcker kommer försvinna. De flesta tycker om att ha en pappersbok i handen.

Något som jag gillar starkt är att man har möjlighet att studera på distans och med hjälp av Internet kan man komma i kontakt med andra kursdeltagare och läraren har möjlighet att spela in en föreläsning via webben utan att behöva boka en sal eller åka någonstans. Ett exempel är när jag tog kursen Inledande programmering i Java. Där använde vi oss av verktyget Marratech som låter deltagare och lärare kommunicera med varandra via mikrofoner och webbkameror. I verktygen finns även en ”whiteboard” där alla deltagare kan skriva och rita för att visa andra. Även möjligheten att dela skrivbord fanns.

5. På vilka sätt kan individen med hjälp av teknologin sägas ta makten över sig själv från kollektivet?

Den politiska kontrollen över nationell ekonomi grundar sig på det nationella penningssystemet. Detta håller på att ändras i och med utvecklingen av Internet. De har inte möjligheten att beskatta de pengar som en individ kan tänkas tjäna på en e-handel då det inte räknas som arbetskapital.

Individen har bättre kontroll över sina egna pengar i form av digitala pengar istället för papperspengar. Det visar t ex Swedbank som tillhandahåller ett särskilt e-konto som endast kontoinnehavaren har tillgång till. Det går inte att sätta in pengar till konto på vanlig väg utan det måste ge via Internet.

Allt fler ser vinster i att starta en e-handel istället för en vanlig affär. Det är delvis billigare och man kan få större kundkrets. Ett annat exempel som ligger nära e-handel är internetauktioner där det inte heller förekommer några papperspengar. Det sker ofta via online-betalning. eBay som är det största amerikanska internetauktionsföretaget har gjort investeringar i online-betalningssystemet PayPal. PayPal finns även till för privat personer vilket gör det ännu mer möjligt för en privatperson att sköta sitt egna företag.

Jonna Tärneberg

Det finns dock både för- och nackdelar med Internet. I början av Internets framgång var det många som trodde att individen skulle bli mer utsatt. Men det som har hänt är motsatsen. Jag säger inte att individen inte är utsatt för det är hon, men individen har som tidigare nämnt själv chans till att sköta sina pengar. Det räcker idag bara att skriva in ett namn på en person för att hitta information om t ex inkomst. Man tänker inte heller som person hur mycket av uppgifter som personuppgifter, kontonummer och lösenord ligger är lagrat på flera olika platser i världen. I USA har man valt att ta fram en mjukvara som tillåter individen att själv bestämma vilken information om henne som finns på Internet. Kurslitteraturen tar upp Sunstein som menar att individen kommer minska sin livserfarenhet pga Internet. Det kan förklaras så här genom att flera ungdomar sitter hellre hemma framför datorn än gå ut. De får inte erfarenhet av t ex att ha ett jobb 9-17 och kommer inte i kontakt med den verkliga världen. Jag kan hålla med till en viss del men jag anser att det också öka livserfarenheten eftersom man kommer i kontakt med människor som man vanligtvis ens inte skulle kommit kontakt med.

Ett annat sätt är den frihet som ges till individen att publicera information på Internet. Detta har varit en debatt i många år och har rubbat grundlagen om tryckfrihet. Något som har talats om på senare tid är hanteringen av personuppgifter när det gäller olaglig fildelning. De senaste åren har det tillkommit lagar som tillåter ett mediaföretag att få uppgifter om vem som sitter på ett särskilt IP-nummer om de misstänker fildelning. Anhängare till Pirate Bay och många fler tycker att detta inkräktar på personuppgiftslagen. Det dilemma som lagstiftare sätts för är till vilken gräns kan man gå för att inte inkräkta på den enskilda individen.

Ett stycke som jag fann intressant var om att samhället gör allt för att förhindra att människor med samma åsikter ska hitta varandra.

”Om alla människor vet att alla vill bli kvitt den rådande regimen kan ingen makt i världen hindra att så blir fallet”

Så sant om det är skrivet så har folket makt över att bestämma själva. Det kan vi bara se i debatten mellan Pirate Bay och mediaföretagen. Även om grundarna till Pirate Bay fick ta sitt straff så påverkades t ex fildelningslagen (Ipred). Den har ändrats för att båda sidorna ska vara nöjda.

Rent teknologiskt finns det olika tekniker för en individ att ta makt över sig själv. Kurslitteraturen nämner bland annat Kryptering. Med kryptering kan individen dölja sin information och genom krypterade nätverk kan personer kommunicera med varandra utan att en tredje part lyssnar. Nackdelen är att det möjliggör för kriminella att kommunicera utan polisens vetskap. Ett exempel är pedofiler.

En annan teknik ger individen möjlighet att kunna välja var hon ska sätta sina pengar. Med dagens teknik kan hon välja att skapa ett konto i ett annat land och samla pengar där istället för att slippa betala skatt. På ett bra sätt kan tekniken hjälpa till och låta fler personer komma till tals. Du kan tekniskt möjligt rösta via Internet, hantera pengar och få ta del av information som annars hade krävt t ex att du beställde det via ett företag.

Ett exempel som jag vill ta upp i den här frågan är fenomenet Second Life. På Second Life har man möjlighet att skapa en karaktär. Man får en lägenhet att inreda och man kan shoppa efter nya saker, som kläder, möbler mm. Det intressanta är att det finns personerna som har använt Second Life för att skapa en affär. Jag läste för ett par år sen om en som köpte och sålde lägenheter i Second Life och hade tjänat miljonbelopp på detta. Eftersom det finns en egen valuta i spelet och personen själv väljer hur mycket hon ska sätta in på kontot så finns det inte möjlighet att skatta på dessa intjänade

pengar. Det är teknikens framför om inte.

6. Vad menas med begreppet "kreativ förstörelse" och hur kan detta begrepp sägas vara kopplat till den nya ekonomin?

Kreativ förstörelse är ett begrepp skapat av tysken Joseph Schumpeter 1942. Ordet kreativ syftar han på entreprenörernas innovationer och ordet förstörelse syftar på att entreprenörernas nya affärsidéer kommer ta över i den nya ekonomi och konkurrera ut de etablerade och monopolstyrda företagen.

Exempel på detta är t ex Googles framfart med sina nya idéer i hantering av informationen på Internet. Google har tagit sig en plats bredvid det monopolstarka Microsoft som vill dominera världen med sina programvaror. Microsoft har blivit rädd på sista tiden för att de ska förlora sin plats till Google. Jag kan själv känna att Microsoft har ett stort övertag när det gäller PC. Det finns ofta inte möjlighet att köpa en PC utan operativsystem som är skapat av Microsoft.

Det finns även exempel på att kreativ förstörelse sker inom underhållning- och medieindustrin. I och med Internet så skapats det allt fler onlinetjänster för att se på film och lyssna på musik. Det kommer slå ut de företag som livnär sig på försäljning av skivor. Onlineföretag som CDON har fått anpassat sig efter och valt att låta privatpersoner köpa och ladda ner låtar via deras hemsida.

Eftersom den kreativa förstörelsen slår ut små och större företag som inte hunnit omorganisera sig påverkar detta ekonomi och introduktionen till den nya ekonomin. För etablerade företag är det svårt att göra en bedömning av vad den nya ekonomin innebär vilket kan sätta dem på gränsen till konkurs. IBM var ett av företag som har envist visat att det går att hålla sig kvar på toppen som ett nygammalt företag. De hade förmågan att strukturera om sin verksamhet från hårdvaruföretag till konsultföretag.

Om man tittar på den tabell som finns med i kurslitteraturen kan man se hur de nya ekonomins företag slås om toppen i listan över de högst värderade företagen. Jag lade märke till att Pfizer gick från 21:a plats 1999 till 4:de plats, 2001. Det visar hur framgångsrik den nya ekonomi är eftersom Pfizer är ett företag i hälsoindustrin som i sin tur räknas vara en av de industrier som kommer utvecklas störst med den nya ekonomin. Som Eliasson skriver så går inget företag säkert, inte heller jättar som IBM och GE.

Tabellen visar också hur den kreativa förstörelsen påverkar hur snabbt ett företag kan vara stort och sedan vara borta året därefter. För att nya och omorganiserade företag ska få utvecklas måste mindre lönsamma företag bereda väg och läggas ner.

Den kreativa förstörelsen påverkar inte enbart företag av den gamla ekonomin utan även ett lands ekonomi kan sättas i en negativ rörelse av den. Eftersom institutioner och politik inte kan hänga med i utvecklingen. De är redan föråldrade och samhället stannar upp. Japan och Argentina är sådana exempel som befinner sig stillastående när det gäller landets ekonomiska tillväxt.

7. Varför kommer det sociala kapitalet att efterfrågas alltmer och vilken roll spelar det sociala kapitalet?

Till att början vill jag återgå till mitt exempel angående 24 hour business camp där allt fler företag har visat intresse. Här kan jag dra koppling till det sociala kapitalet eftersom det handlar om relationer mellan innovativa entreprenörer och företag som letar efter nya möjligheter. Hela idén bakom 24 hour business camp passar bra i den experimentella organiserade ekonomi. När vi samarbetar tjänar alla på det.

Det är här efterfrågan efter det sociala kapitalet kommer in. I en snabbt föränderlig värld är det svårt att acceptera det nya. Allt fler känner sig otrygga i tanken på att samhället ska förändras och därför behövs det en försäkring mot denna osäkerhet om det nya.

Ett stycke som intresserade mig var om människan som ”orienteringslös” och därför behövs institutioner för att människan ska kunna hitta rätt.

”Människan försöker därför kontrollera sin omgivning och samhällets institutioner står för den kontrollen”

Jag kan känna att den här människan låser in sig och är inte öppen för förändring. Det är ungefär som jag som ung människa försöker förklara för mina föräldrar att det inte går att söka arbete på samma sätt som det gick på deras tid. Idag finns det knappt några heltidsjobb utan det handlar om att kunna anpassa sig efter arbetsmarknaden och förstå att det inte finns lika många möjligheter att få ett tryggt nio till fem arbete. Däremot kan jag hålla med om när jag får höra att det enda som gäller är kontakter för att få ett jobb. Idag kan man fortast få ett arbete genom att använda sig av de sociala medier som Internet erbjuder, t ex Twitter och Facebook.

Däremot kan jag se fördelar med det försäkringssystem som införts. Jag tror att detta kan hjälpa de som har svårt att anpassa sig till den nya arbetsmarknaden. Detta har blivit alltmer aktuellt pga de många uppsägningar som har gjorts på industrier. Det finns de som har arbetat på ett industriföretag i mer än 40 år. Hur ska de kunna anpassa sig till dagens arbetsmarknad? Därför är det viktigt att det sociala kapitalet ökar.

Som slutsats har Eliasson gjort upp 4 punkter som det sociala kapitalet ska bidra till:

1. Kompetens (effektiv utbildning)
2. Möjligheter (fungerande arbetsmarknad)
3. Försäkring (ändamålsenlig socialförsäkring)
4. Attityden

Dessa är viktigt som tidigare nämnde ifall en individ blir av med sitt arbete. Det sociala kapitalet kan bidra till bättre betalda jobb för individen själv.

Det sociala kapital har en viktig roll för att att få en fungerande demokrati och övergången till den nya ekonomin. Det bidrar till ett mer trovärdigt samhälle med mindre brottslighet. I fråga 5 har jag jag nämnt om att det påstås att man mister en del av sin livserfarenhet om man t ex sitter framför datorn. Detta är något som är kopplat till det sociala kapitalet. Internet har skapat möjligheten till ökat socialt kapital eftersom man där kan gå med i olika organisationer och hitta människor med samma intresse, vilket det sociala kapitalet grundar sig på. Lika människor leker bäst brukar det sägas. Som jag skrev innan är det sociala kapitalet en grund i en fungerande demokrati. Med detta menas att när människor bildar relationer så kan följderna av det leda till att man enklare kan lösa problem som t ex arbetslösheten och miljöproblemet.

8. Vad menas med ”den experimentella organiserade ekonomin”?

Den experimentella organiserade ekonomi är sammanfattad i följande teorier:

- Den kunskapsbaserade informationsekonomin
- Teorin om den experimentella organiserade ekonomin
- Teorin om Kompetensblock
- Det sociala kapitalets roll

Enligt litteraturen är Informationsparadox I grunden för den experimentella organiserade ekonomin. Det handlar om att vi blir mer eller mindre okunniga eftersom informationen växer i en snabbhet som gör att vi inte hinner lära oss. I den här ekonomiteori gäller det att var aktiv eftersom ekonomin förändras i snabb takt. Det är ok att göra fel för det leder ofta till att nya affärsmöjligheter hittas. Detta är dock viktigt att det sker på en liten skala för om det skulle vara ett större misstag så drabbas ekonomin hårt.

Några nyckelord som jag anser beskriver den experimentella organiserade ekonomin är entreprenörskap, konkurrens och val av framgångsdrivna idéer. Entreprenörer är de som skapar och testar de olika affärsmöjligheterna. Det leder då ofta till att nya företag bildas och skapar konkurrens på marknaden. Det kan vi se på t ex Google och Microsoft. Jag har dock inte läst att de direkt konkurrerar med varandra utan jag antar utefter artiklar och diskussioner på nätet att de tävlar mot varandra. Microsoft har tvingats att omarbeta för att kunna hålla sig kvar i toppen. Exempel är t ex utvecklingen av sökmotorn Bing (Tidigare MSN Sök). Bing konkurrerar direkt mot starka Googles sökmotor.

I och med att nya företag skapas hela tiden måste gamla företag dödas. Här implementeras ”den kreativa förstörelse” process. För att nå ekonomisk tillväxt måste vi göra val/sortering av de företag som finns på marknaden och rensa bort de som inte kan överleva i den nya ekonomin.

Detta i sin tur drabbar individen som inte har den kunskap som krävs för de nya arbeten som kommer finnas på arbetsmarknaden. Det gör individen otrygg och här kommer det sociala kapitalet in som en försäkring på att individen får möjlighet att anpassa sig till situationen.

Det är inte alltid som den kreativa förstörelsen leder till tillväxt. För att det ska bli tillväxt krävs också kunskapen att överleva. Det är därför viktigt att kunna sköta sorteringen av företag på marknaden effektivt för att hitta de vinnande koncepten. Denna sortering genomförs effektivast med hjälp av kompetensblocksteorin.

Kompetensblocksteorin innebär att varje affärsprojekt utsätts av en maximalt kompetent bedömning över en stor del av aktörer i marknaden. Här gäller det senare för projektet att överleva genom att experimentera för att utöka projektet. Den första aktören är kunden. Kunden som besvaras i fråga 2 har inverkan på utvecklingen av en produkt vilket bestämmer marknaden. Den andra aktörer Innovatörer är den kommer på olika lösningar av teknik. I sin tur kommer den tredje aktören, entreprenören in och väljer ut de lösningar som kan bli lönsammast. Detta sker ofta i form av ett nytt företag och därför behövs finansiering vilket den fjärde aktörer, venturekapitalisten, tillhandahåller. Det är viktigt att venturekapitalisten förstår entreprenörens affärsidé för att bistå med pengar. Därefter kommer aktörerna Exitmarknader och Industrialister som dels hjälper till om

Jonna Tärneberg

venturekapitalisten vill gå ur sin investering och att det sker en produktion av den vinnande affärsidén som sedan distribueras åter till kunderna.

9. Vad menas med ”den kunskapsbaserade informationsekonomin” och hur kan denna beskrivas?

Den kunskapsbaserade informationsekonomi är uppbyggd på 4 punkter:

1. Skapandet och identifiering av nya affärsmöjligheter
 - Innovation/entreprenörskap/teknisk utveckling
2. Val/Sortering
 - Identifikation av affärsmöjligheter, nyetablering/nedläggning
 - Flexibilitet
3. Koordinering
 - Disciplinering
 - Konkurrens (marknader)
 - Management (hierarkier)
4. Lärande och kompetensutveckling
 - Kunskapsöverföring
 - Utbildning
 - Imitation
 - Teknologispridning

I litteraturen har det mätts var den förbrukningen av resurser går till. Det har konstaterat att det går till information och kommunikation, därav namnet informationsekonomin. När det gäller den kunskapsbasen i denna ekonomi handlar det om individen kompetens i industrier. Det är de som har mest kompetens som kommer driva ekonomin framåt. Det är de med kompetens som kan sortera ut dåliga och ta fram framgångsrika idéer. Kunskapen kan dock ha en annan sida. Det kan handla om okunnighet. Det är det vi ser idag på arbetsmarknaden. De arbeten som finns består i stort av att man är konsult. Konsulter som är okunniga i ”det mesta” som Eliasson uttrycker det. Men detta ska inte ses som ett problem utan när det gäller skapandet av nya affärsmöjligheter så handlar det mer om experiment än om kunskap.

Jag börjar själv känna efter när jag har läst denna text att jag lever kvar i den gamla ekonomi där man är tvungen att ha god kunskap om allt för att nå toppen. I den här ekonomi är det tillåtet att göra fel för det visar bara vad som inte fungerar. Man kan också hitta lönsamma idéer genom att man gör fel.

De tre informationsparadoxerna är också något är en del av den kunskapsbaserade informationsekonomin:

Informationsparadox I handlar i stora drag om att vi äter kaka och har den kvar. Internet har gjort

möjligt att vi kan hitta information om allt och detta ökar hela tiden. Men hur ska vi kunna hinna lära oss av denna information? Jag kan själv känna igen mig då jag ofta surfar på Internet efter nya tekniker. Jag har många tekniker som jag vill lära mig om men har inte tid. Man kommer inte hinna med allt under sin egna livstid.

Informationsparadox II handlar om kvalitet. Det gäller inte enbart kvalitet på marknaden utan också på arbetskraften. Här kan vi prata om hur individens kompetens får fokus. Eftersom affärsmöjligheterna är ofantligt stora i informationsekonomin kommer vi till slut inte veta vad som vara viktigt. Här känner jag också igen mig eftersom det finns så många möjligheter när det gäller framförallt arbete. Det är idag svårt att veta vad och om man ska specialisera sig på något.

Informationsparadox III handlar om missförståndssamhället, vilket visar också hur vi påverkas av varandra. Eftersom vi grundar våra snabba beslut på felaktig information kommer det leda till att ekonomin skadas. Det gäller framför företag och aktörer som har monopol. Som litteraturen ger exempel på att politiker som är helt ovetande om ekonomin måste ta ett beslut på endast 30 sekunder.

10. Vilka är makroeffekterna av den nya ekonomins teknologin?

Den största makroeffekt som ofta nämns i kurslitteraturen är Produktionsvinst/ökning. Det betyder att genom användning av teknologier kan ett företag öka sin produktion. Det kunde vi se på tabell 4 om de högsta värderade företagen. Företag som Pfizer har lyckats öka sin produktion så att det blir stora effekter på deras ekonomi. I och med produktionsökningen får företag chans till tillväxt.

Men det första som måste ske är en studie av den nya teknologi för att det ska kunna leda till en ekonomisk tillväxt. Det handlar också om att det ska finnas anledning till investering. Det krävs en kompetent person för att kunna tänka på att flera ändringar måste ske för produktionsvinst.

Detta kan sammanfattas i de dynamiska systemeffekterna:

1. Snabba på informationsflödena
2. Öka den fysiska flödes hastigheten
3. Reorganisation av informationsflödena
4. Reorganisation av den fysiska produktionen
5. Gör allt samtidigt

När ett företag genomför allt samtidigt kommer den största produktionsvinst att visas. Här ser jag en koppling till den andra kurslitteraturen av Friedman som skriver om supply chain och tar upp företagen Dell och Wal-Mart som även Eliasson tar upp som exempel på de som lyckats bäst i att genomförandet av de dynamiska systemeffekterna.

Något som inte förvånar mig är att entreprenörskap, konkurrens och flexibilitet inte skulle ge större vinster. Idag är det viktigt att vara öppen för nya idéer antingen om idéerna bygger på gamla. Men samtidigt kan jag förstå att de varnar för att man kan misslyckas om man inte besitter den rätta kompetensen för utveckling. IBM har som tidigare nämnt lyckas bra i det här fallet med omorganisation av sin produktion.

En annan makroeffekt är den ökade produktivitet som till sin tur leder till produktionsvinst. Att

Jonna Tärneberg

integrering av teknologi ger positiva effekter på framför allt verkstadsindustrin är ingen överraskning. Med teknologin kan produktionen ökas kraftigt. Dock kan det ta tid att lära sig denna teknologi, vilket har genererat i en produktivitetsparadox. Paradoxen innebär att produktiviteten går ner istället för ökar. Enligt Lennart Schön befinner vi oss ny i en tillväxtningsfas och har redan passerat introduktionen av den nya teknologin. Om vi skulle genomföra omorganisation för att öka produktiviteten kan det leda till några problem. Samhället har inte möjlighet att ta hand om de sociala påfrestningarna. Dessutom kommer problemet med att det inte finns tillräckligt med unga utbildade människor som kan ta de äldres platser. Det finns ett för stort mellanrum och även för litet intresse från unga människor för att fylla de platser inom industrier.

Namnet den vetenskapsbaserade produktionen passar bra här eftersom det handlar om att det ska finnas kunskap om industrier samt att man kan tänka innovativt. Att investera i ett samband med högskolor och universitet kan företag nå ökad tillväxt. Det är dock sällsynt med kompetenta personer med innovativt kunskap men det är inte omöjligt att hitta dem. Jag tänker nu på den satsningen som har gjorts på 24 hour business camp, skapad av Ted Valentin. Här finns innovation och bredd teknologisk kunskap. I år var det andra gången som campet genomfördes och det har lockat allt fler företag att ställa upp som sponsorer. I år var t ex Bonniers med och de letade också efter nya möjligheter. Det handlar om att våga satsa och riskera att förlora allt eller bli rik.